

Biologische sector wordt volwa

De wereldwijde omzet van biologische voedingsmiddelen was in 2001 € 26,7 mrd, een stijging van 23% ten opzichte van 2000. De Europese omzet was goed voor 46% (€ 12,3 mrd) hiervan, ongeveer 30% meer dan 2000. In de Europese Unie wordt momenteel ongeveer 4,4 mln hectare gebruikt voor biologische landbouw. Het aantal biologische boeren bedraagt 141.218. Wereldwijd is er ongeveer 10 mln hectare beschikbaar voor biologische landbouw. De best verkopende voedingsmiddelen zijn groenten en melkproducten.

Frans Bergmans*

Van de wereldwijde omzet van biologische voedingsmiddelen in 2001 was 46% voor Europa, 37% voor de Verenigde Staten, 16% voor Azië en 1% voor Australië en Nieuw Zeeland. Naar verwachting is in 2008 de mondiale biologische voedingsmiddelenmarkt € 82 mrd waard. De jaarlijkse groei komt daarmee op net geen 18%, met Europa als grootste markt. De grootste groei wordt gezien in Australië en Nieuw Zeeland, waar nu al de helft van het wereldwijde biologisch landbouwareaal is gevestigd. De World Trade Organisation (WTO) verwacht

in 2005 een aandeel van biologisch in de reguliere voedingsmiddelenmarkt van 5 tot 10% in de ontwikkelde landen.

Marktaandeel

Duitsland neemt na Italië en Engeland (maar voor Spanje en Frankrijk) de derde plaats in met 632.165 hectare biologisch landbouwareaal (ongeveer 3,7% van het totale landbouwareaal) en 14.700 biologische boeren (zie ook tabel 1). Duitsland is ook de grootste markt voor biologische voedingsmiddelen in Europa, met meer dan 80 mln inwoners en 26% Euro-

pees marktaandeel (€ 3,4 mrd). De Duitse voedingsmiddelenindustrie had in 2002 1% minder omzet (€ 125,4 mrd), terwijl de biologische voedingsmiddelensector een plus van 10% realiseerde, en nu een aandeel van 2,3% van de totale voedingsmiddelenmarkt heeft. Van de meer dan € 3 mrd omzet in de Duitse biologische voedingsmiddelenmarkt is ongeveer € 1,05 mrd afkomstig van de conventionele voedingsmiddelenwinkels, € 1,04 mrd afkomstig van de biologische winkels, € 520 mln van zogeheten direct marketeers, € 220 mln van bakkerijen en slaggers en € 14 mln van een restcategorie.

Frankrijk telt meer dan 1.500 biologische voedingsmiddelenwinkels. Hierbij is een trend gaande naar biologische hypermarkets, die vaak behoren tot een grote keten: Biocoop bezit er 220. Rayon Verts, een systeem met franchisenemers heeft meer dan 50 winkels. Ongeveer de helft van de biologische voedingsmiddelenwinkels wordt geleid door kleine zelfstandigen. De meerderheid van deze winkels heeft een oppervlakte van minder dan 150 m², een kwart van de biologische voedings-

*Drs. F. Bergmans MBA, Progress – Nutrition & Health Consultancy, Gronsveld, info@food-progress.com.

Biofach

De Biofach, World Organic Trade Fair 2003, die van 13-16 februari in Nürnberg (D) plaatsvond, wordt gezien als het ontmoetingspunt voor de biologische sector. Maar liefst 29.500 bezoekers waren dit jaar aanwezig en 1.971 exposanten uit 65 landen showden hun producten op een beursoppervlakte van 33.357 m². Hierna een kort overzicht van een aantal noviteiten op deze vakbeurs.

Product of the Year

Voor het 'Product of the Year' werden dit keer 110 producten beoordeeld op mate van innovatie, kwaliteit van de gebruikte biologische grondstoffen en processing en de voordelen voor de consument. De eerste prijs werd gewonnen door zuivelfirma Sobbeke die een fruityoghurt ontwikkelde met vlier- en zwarte bessen, zonder toevoeging van aromastoffen. Via het proces blijven de natuurlijke aromastoffen van het fruit behouden en kan de voor de consument onduidelijke claim 'met natuurlijke of natuuridentieke aromastoffen' achterwege worden gelaten, zo oordeelde de jury.

De tweede prijs werd toegekend aan kruidenproducent Herbaria Krauterparadies GmbH die zijn producten aanbiedt in hervulbare zogenoemde 'PET-shakers'. Deze verpakking beschermt tegen lichtinval, zonder de noodzaak van een donkere verpakking. De consument kan

dit het product zien, en de kwaliteit van de kruiden blijft behouden.

Andere noviteiten

– Bioreal heeft een biologische gist ontwikkeld waarbij gedurende het fermentatieproces geen chemicaliën worden gebruikt, en biologische zonnebloemolie als een antischuimmiddel wordt gebruikt. Aangezien alle productieapparatuur met stoom wordt gereinigd en desinfectantia overbodig zijn, is zelfs het afvalwater niet gecontamineerd. Het fermentatiemedium wordt gebruikt als basis voor de productie van biologische dranken.

– Oatly Organic Drinks zijn complete alternatieve dranken voor melk- en sojaproducten. De producten bevatten geen lactose, melkeiwit en soja, en zijn gemaakt van haver, water en raapzaadolie.

– Bakersoy is het 'cholesterolvrije ei-alternatief', een alternatief voor gedroogde hele eieren of gedroogd eigeel in bakkerijtoepassingen. Alle ingrediënten hebben inmiddels de Generally Recognized As Safe (GRAS)-status. High protein soy powder is een alternatief voor soja-isolaten, met een superieur geurprofiel. Daarnaast bevat het product veel soja-eiwit (gezondheidsclaims!), zijn de meeste van nature voorkomende isoflavonen behouden, en heeft het een zeer goede oplosbaarheid.

– Rapunzel Pompoenolie bevat 16% verzadigd vet, 34% enkelvoudig onverzadigd vet (oliezuur) en 48% meervoudig onverzadigd vet (47% linolzuur en 1% linoleenzuur). Het product is een goede bron van vitamine E, zink, ijzer, fosfor en enkele B-vitamines.

– De meest opvallende producten van Voelkel waren Demeter Fruchte Frühstück, dat wortelsap, 'dinkelkleie', kaktusvijgen en 'topinsambarsaft' bevat. Daarnaast het product Bio Artischocken-Well, gemaakt uit witte druivensap, artisjokkensap, en appelsap.

– Kids Plus is een product voor kinderen met ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder). Het bevat zogeheten AKFA-algen (Aphanoe Klamatheon flos aquae), vitamines, aminozuren, meervoudig onverzadigde vetzuren, chlorofyl en probiotica. Het meest bizarre is wel dat het product DNA en RNA zou bevatten, evenals de enzymen lipase, amylase en protease.

– Rabenhorst Vital Spezial Klima X is een product voor vrouwen in de overgang, gebaseerd op soja. Het bevat dan ook tal van soja-ingrediënten, zoals isoflavonen, saponinen, soja-eiwit, fytinezuur, lecithine, mineralen, oligosacchariden, vitamine E, en essentiële vetzuren. De specifieke rol van de afzonderlijke ingrediënten in het voorkomen dan wel verhelpen van klachten die samenhangen met de overgang wordt echter niet nader toegelicht.

middelenwinkels heeft een oppervlak tussen de 150 en 700 m². Alhoewel bedrijven als Carrefour, Leclerc, Auchan, Systeme U en Monoprix hun biologische assortiment hebben uitgebreid, is het aantal producten in supermarkten vaak beperkt tot 100 à 300. Monoprix valt hierbij op met 350 biologische producten. De Franse omzet van biologische voedingsmiddelen bedraagt momenteel zo'n 3% van het totaal.

The Milky Way

In 2001 is de Europese consumptie van biologische melk met 26% gestegen in vergelijking met het voorgaande jaar. Het aandeel kwam hiermee op 3% van de totale consumptiemelkmarkt, en vertegenwoordigt een waarde van € 1,2 mrd. Het aandeel biologische yoghurt is zelfs 3,6%. Van elke € 3 die wordt uitgegeven in Europa aan biologische melk, wordt € 2 gespendeerd in de supermarkt en € 1 in de biologische winkels.

De grootste groei tot 2007 in de biologische zuivelmarkt wordt verwacht in Duitsland, gevolgd door Engeland en Frankrijk. In het topjaar 2001 was er een toename van 50 tot 100% in Duitsland waarbij 400.000 ton biologische melk werd geproduceerd. Maar liefst 2.700 vestigingen van Discounter Plus (Tengelmann groep) hebben sinds maart 2002 naast biologische yoghurt ook biologische dagverse melk en biologische UHT-melk met als merknaam BioBio opgenomen in hun assortiment. Verder heeft een Italiaanse mozzarella producent in 2002 € 18 mln geïnvesteerd in een volautomatische fabriek in Berlijn waar dagelijks 30.000 kg biologische mozzarella wordt geproduceerd. De vooruitzichten voor dit product zijn goed, aangezien elke Duitser 22 kg kaas (conventioneel en biologische) per jaar consumeert.

In Zweden is het aandeel biologische melk 4,5%, terwijl het aandeel in Finland niet verder komt dan 0,7%. Denemarken is een typisch dagversemelkland. De grootste zuivelonderneming in Denemarken, behorend tot het Zweedse Arla Foods geeft zelfs een versheidsgarantie. Na het bottelen staat de melk binnen 24 uur in de winkel. Bijna elke vierde liter melk die Arla Foods in Denemarken verkoopt, is afkomstig van biologische productie. Daarmee is Denemarken waarschijnlijk wereldkampioen export in termen van bio-

Tabel 1 Overzicht van het aantal biologische boeren en het biologisch landbouwareaal in Europa in 2001 (SOEL/FiBL-Survey, februari 2003).

Land	Biologische boeren	% van alle boeren	hectares biologisch landbouwareaal	% van het totale landbouwareaal
België	694	1,03	22.410	1,61
Bulgarije	50		500	
Cyprus	15		520.04	
Denemarken	3.525	5,58	174.600	6,51
Duitsland	14.703	3,28	632.165	3,70
Estonië	369	0,20	20.141	2,00
Finland	4.983	6,40	147.943	6,60
Frankrijk	10.364	1,55	419.750	1,40
Griekenland	6.680	0,81	31.118	0,60
Hongarije	1.040		105.000	1,80
IJsland	27	0,80	5.466	0,60
Ierland	997	0,69	30.070	0,68
Italië	56.440	2,44	1.230.000	7,94
Joegoslavië	15.200	0,30		
Kroatië	18		120	
Latavië	225		20.000	0,79
Liechtenstein	35	28	690	17,00
Lithuanië	430		6.769	0,19
Luxemburg	48	1,60	2.141	1,71
Nederland	1.528	1,42	38.000	1,94
Noorwegen	2.099	3,09	26.673	2,62
Oostenrijk	18.292	9,30	285.500	11,30
Polen	1.787	0,07	44.886	0,30
Portugal	917	0,22	70.857	1,80
Roemenië	1.200		18.690	0,20
Slovakije	82		58.706	2,40
Slovenië	883		5.280	0,67
Spanje	15.607	1,29	485.079	1,66
Tsjechische Republiek	654	2,37	218.114	5,09
Turkije	18.385	0,09	57.001	0,14
Verenigd Koninkrijk	3.981	1,71	679.631	3,96
Zweden	3.589	4,01	193.611	6,30
Zwitserland	6.169	10,20	102.999	9,70
Totaal	175.816		5.149.162	

logische melkproducten: 55% van het exportvolume van biologische producten is afkomstig van zuivelproducten (€ 45 mln in 2001).

Ook in Italië zijn biologische zuivelproducten 'booming': het biologische yoghurtsegment vertegenwoordigde in 2001 een waarde van € 22 mln, een stijging met 57% ten opzichte van 2000. De omzet van biologische kaas steeg met 220%

naar € 12 mln, terwijl biologische dagverse en UHT-melk hun omzet verdubbeld zagen tot € 18 mln.

Oostenrijk produceerde in 2001 meer dan 200 mln liter biologische melk, dat betekent dat elke achtste liter van biologische kwaliteit is. Inmiddels is het een exportproduct geworden: 30% van de productie gaat naar Italië, Engeland en Duitsland. ■

Foto: NürnbergMesse

De vooruitzichten voor biologische kaas zijn goed, aangezien elke Duitser 22 kg kaas (conventioneel en biologische) per jaar consumeert.